

Jouni Lindbergillä on kokemusta kaupungin geodeettina kahdessa hyvin erityyppisessä suomalaisessa kaupungissa: Lieksassa, joka kärsii muuttotappioista ja Keravalla, joka pyrkii selviytymään pääkaupunkiseudun muuttoryntäyksestä.

Kahden kaupungin

Haastattelu ja kuvat:
Pekka Lehtonen

GEODEETTI

Jouni Lindberg, 36, kertoo olleensa erilaisissa kunnallisissa tehtävissä vuodesta 1989 – aluksi Vantaan kaupungilla kartoittajan ja tekniikon vakansseilla. Valmistuttuaan vuonna 1991 hän aloitti geodeetin tehtävät Lieksan kaupungissa ja siirtyi sieltä vuonna 2000 Keravalle.

”Kunnissa hallintorutiinit ovat samanlaisia mutta muutoin nämä kaksi kaupunkia ovat melkein pätoistensa vastakohtia. Lieksa ponnistelee syvällä kehitysalueella väestön vähene-misongelmissa ja se on pinta-alaltaan Keravaa sata kertaa suurempi. Kun Lieksassa lähti Kolille kyläkokoukseen, matkaa saattoi kertyä satakunta kilometriä yhteen suuntaan.

Kerava kokee pääkaupunkiseudun kasvupaineet ja ongelmat ovat Lieksalle käänteisiä. Pinta-alaltaan Kerava on yksi pienimistä kaupungeistamme”, kertoo Lindberg.

Geodeetin nimike ei kerro kaikkea

Kaupungingeodeetin nimike on Jounin mielestä jäykkä ja huonosti tehtäviä kuvaava. Aikoinaan geodeetille kuuluivat kiinteistönmuodostus ja rekisterinpito asemakaava-alueilla – tontinmittaukset ja niitä edeltävät tonttijakojen valmistelut sekä kunnallisista kartastoista huolehtiminen ja mittaukset. Nykyään nämä ovat esimerkiksi Keravalla varsin pieni osa työkenttää. Geodeetti toimii keskuks-hallinnossa kaupunkikehitysosaston päällikkönä ja kaupunginjohtajan toisena sijaisena. Osaston tehtävänä on hankkia raakamaata, kaavoittaa sitä ja luovuttaa kaavoitettuja tontteja. Toimintaideana on palvelutuotannon lisäksi luoda edellytykset asunto- ja elinkeinorakentamiselle. Osastoon kuuluvat kaupunkisuunnitteluyksikkö, tonttiyksikkö ja paikkatietoyksikkö. ”Voisi kuvitella, että tonttien tuotantopaineet huonontavat ympäristön laatua, mutta ympäristön laa-

”Alalle tulini osaksi siitä syystä, että olin kesätöissä mittaussosastolla Tuusulan kunnassa. Samalla katsoin, että alan opinnot ovat hyvä yhdistelmä tekniikkaa ja oikeustieteitä”, sanoo naapurikunnasta Tuusulasta kotoisin oleva Jouni Lindberg.

KERAVA

- asukkaita 30 600, väkiluvun kasvu n. 200/v.
- pinta-ala 30,9 neliökilometriä
- asutotuotanto 300 asuntoa/v.
- radanvarsikaupunki n. 25 km Helsingistä.

LIEKSA

- asukkaita 14 600, väkiluku vähenee noin 400 asukasta/vuosi
- pinta-ala n. 4 000 neliökilometriä
- asutotuotanto n. 30 asuntoa vuodessa
- etäisyys 500 kilometriä Helsingistä

dusta ei kuitenkaan tingitä”, painottaa Lindberg.

Keravan keskeiset ongelmat ovat samat kuin muuallakin pääkaupunkiseudulla: väestön muuttoliike ja asumiskustannusten nousu.

Kaksi kaupunkia, kahdet ongelmat

Kerava on mukana pääkaupungin ongelmien ratkaisussa ja samalla se kehittää omin-takeista ja edullista asumista, esimerkiksi matalaa, tiivistä rakentamista. Lindberg korostaa Keravan pyrkimyksiä: erityyppistä tuotantoa, erityyppisiä asumismuotoja sekä eri-

tyyppisiä omistusmuotoja tasapuolisesti. Siinä on Keravan asuntopoliittinen idea.

Lieksassa tehtävät koostuivat kaavoituksen ohjauksesta, mittaussosastosta ja karttatehtävistä, tonttien muodostamisesta ja maakaupoista. Lieksan kaupungilla oli metsää noin 6 000 hehtaaria, jotka myös olivat geodeetin vastuulla. Lieksassa väestö väheni siinä määrin, että tehtävät painoutuivat käytännön rutiineihin ja väestöpaon vaikutusten minimointiin. Uusia asuntoalueita ei kaavoitettu, vaan vanhoja kaavoja ajanmu-kaistettiin ja osa kaavoista kumottiin.

”Lieksa on kuitenkin yksi Suomen kaudenimista kaupungeista. Vähäisistä resursseista huolimatta asiat hoidettiin tehokkaasti ja hyvällä yhteistyöllä. Katson, että vielä myöhemmällä virkauralla palaan Lieksaan, jos he vain huolivat. Merkittävin ongelma Lieksassa oli teollisten työpaikkojen määrän kehitys: joidenkin menestysten myötä työpaikat olivat ajoittain nousussa, mutta vilkkaat talouselämä toimii kasvukeskuksissa”, Lindberg luettelee.

Rakentamisen turvaaminen Keravalla keskeistä

Keravalla kaavoituksen tehtävä on turvata rakentamismahdollisuuksia. Pätevät suunnittelijat pyrkivät kiireisessä tonttituotannossa turvaamaan myös ympäristön laadun. Lautakuntatyöskentelyssä tulee esittää useita vaihtoehtoja jo alustavissa luon-

noksissa. Kaavoittajat kuuntelevat kuntalaisien tarpeita myös luottamusmiesten kautta. Kaavoitus kulkee noin 2 vuotta rakentamisen edellä. Ihanteellista olisi, mikäli olisi 4–5 vuoden tonttireservit. Keravan kaupungilla

on aika laajat maanomistukset ja Lindberg muistuttaakin, että **Sakari Sarsan** (kaupungingeodeetti 1963–88) tiukan maapolitiikan tuloksista voidaan vieläkin nauttia. Kaupunki ei ole juurikaan lunastanut maata, jos vain muita vaihtoehtoja löytyy.

Kaupunki pyrkii monipuoliseen asuntotuotantoon: puolet omistusasuntoja ja toinen puoli vuokra- tai asumisoikeusasuntoja. Asuntotyypit jakaantuvat kerros-, rivija omakotiasuntojen kesken. Vuosittain Keravalla tuotetaan vuosittain noin 300 asuntoa, joista 90 % menee keravalaisille. Vuosittain on luovutettu noin 30 omakotitonttia. Moni paikkakunnalle juurtunut kehittää asumismuotoaan perheen elämäkaaren mukaan. Lindberg kertoo kaupungissa pohdittavan jonkinlaista kokonaisvastuurakentamisen (KVR) mallia tuotannon jäntevöittämiseksi. ”Kaupunki käyttäisi melko tiukkaa isännän ääntä sekä hinnan että laadun suhteen. Vuokratasoa pitäisi puristaa vaikkapa 4 mk kerrosneliömetriltä ja erityyppisiä asuntoja pitäisi tuottaa”, Lindberg luettelee. Matala tiivis asuntoalue olisi yksi Keravan malli. On myös mahdollista, että asuntopolitiikan puristaminen sosiaaliseen suuntaan vääristäisi asukasrakennetta. Monipuolisuus on vastaus myös tähän.

Maaomistajat mukaan toteuttamiskustannuksiin

Satunnaisen toimittajan provosoivan väitteen, että Suomi olisi maapolitiikan rupu-maita, Lindberg väistää:

”En täysin allekirjoita väitettä. Maanhankintaan, kaavoitukseen, palvelurakentamiseen, kunnallistekniikan rakentamiseen ja asuntorakentamiseen perehdyttyäni voisin todeta ainoana heikkoutena suomalaisessa maapoli-

”Keravalla kaavoituksen tehtävä on turvata rakentamismahdollisuuksia. Lieksassa väestö väheni siinä määrin, että tehtävät painottuivat väestöpaon vaikutusten minimointiin.”

maapolitiikassa. Kiteytettynä se tarkoittaisi, että rakentamisen mahdollistamiseksi ei tarvitse erityisesti käyttää veromarkkoja, paitsi ehkä palvelurakentamiseen.”

”Minimiaskel maapolitiikan kehittämisessä olisi maanomistajien osallistuminen kaavan toteuttamiskustannuksiin, kuten esimerkiksi kunnallistekniikkaan. Tällöin varmistuisi valtakunnallisestikin asioiden kohtuullinen toteutuminen riippumatta paikallisesta asiantuntemuksesta ja asioiden hoidosta.”

”Keravalla on hoidettu maapolitiikkaa hyvin ja lakien hengessä. Ensisijaisesti on kaavoitettu vain kaupungin maita, ja jos yksityisiä maita kaavoitetaan, niin kustannuksia ja hyötyjä tasataan”, sanoo Lindberg.

Kunta tarjoaa maanmittarille monipuolisen työkentän

”Maanmittarit menevät nykyisin yhä monipuolisempiin tehtäviin, vanhat tehtävälokerot ovat hämärtyneet.” Keravan esimerkkinä Lindberg kertoo, kuinka geodeetti koulutetaan investointilaskentaan (20 opintoviikkoa) ja mittauspäällikkö **Marko Kankare** edustaa toimensa ohella kaupungin sisäisen laskennan asiantuntemusta. Ilman pätevää henkilökuntaa ei tästä hommasta mitään tulisiakaan.

Kuntapuolella uusille työntekijöille on vahva tilaus, kaavoitukseen tarvitaan lisää voimia ja mittaus-toimi on erittäin teknistynyt. Lisäksi valmiutta monialaisiin tehtäviin tulisi maanmittausalalla lisätä.

tiikassa sen, että valtiolta ei varmistu hyvää maapoliittista toteutusta. Kussakin kunnassa riittäväällä määrätietoisuudella ja asiantuntemuksella saataisiin kuntalaisia palvelevia tuloksia

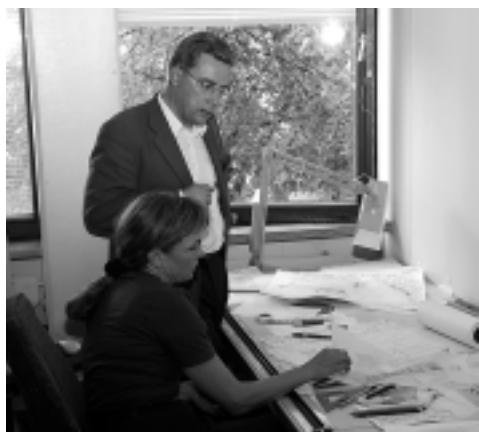

Reino Ante työskentelee Turun kaupungin mittaustöissä

Reino, 21 v. valmistui kartoittajaksi v. 2000 Turun ammatti-instituutissa. Laitilasta kotoisin oleva Rene kertoo maanmittausalan vaikuttaneen mielenkiintoiselta vaikka tiedot perustuivatkin vain opinto-ohjaajalta saatuihin tietoihin. Koulutus kesti kolme vuotta. Siihen kuului myös muutaman kuukauden työssäoppimisjakso, joka jälkikäteen tuntuu antoisimmalta ajalta: siitä sai tuntumaa oikeisiin töihin.

Armeijan jälkeen Reino pääsi Varsinais-Suomen maanmittaustoimistoon kesätöihin ja sieltä kohta Turun kaupungin kiinteistölaitokseen. ”Olen ollut kaupungin leivissä helmikuusta ja pian työsuhte vakinaistettiin. Työt ovat erittäin vaihtelevia, mikä tekee hommasta erityisen mielenkiintoisen. Tehtäviini kuuluvat mm. tonttien ja rakennusten merkitseminen maastoon, sijaintikatselemukset rakennustyön edetessä, kaukolämpö- ja kaapelikartoitukset ja tietysti yleiset maastomittauksetkin. Karttahan elää koko ajan: tulee uusia kartoitettavia kohteita tai sitten joi-takin poistetaan kaupungin kanta-kartalta. Työssä liikutaan paljon luonnossa ja tavataan mittaustöistä uteliaita ihmisiä. Varsinkin näin kesällä luonto ja kauneimman sukupuolen edustajat ovat parhaimmillaan...”, kertoo Reino Ante.

Kuntapuolella uusille työntekijöille on vahva tilaus, kaavoitukseen tarvitaan lisää voimia ja mittaus-toimi on erittäin teknistynyt.